

Результати дослідження, виконаного в ході написання дипломної роботи, зводяться до такого:

1. Аналіз проблеми у науковій літературі показав, що проблемне навчання є важливим засобом розв'язання завдань шкільної природничо-наукової освіти.

2. В результаті аналізу психолого-педагогічної літератури з'ясовано суть і шляхи реалізації проблемного навчання. Послідовне і цілеспрямоване створення ланцюга проблемних ситуацій і керування діяльністю учнів щодо самостійного вирішення навчальних проблем складає суть процесу проблемного навчання. Шляхи реалізації проблемного підходу полягають у кількох напрямках: здійсненні дидактичних принципів навчання, розвитку розумових здібностей, створенні навчальних проблемних ситуацій, розв'язанні проблемних задач та використанні навчальних занять проблемного характеру.

3. З'ясовано, що у навчанні учнів проблемне навчання виконує навчальну, виховну, розвиваючу та методологічну функції.

4. Визначено організаційно-педагогічні умови реалізації проблемного навчання при вивченні хімії: аналіз змісту курсу хімії, що потребує висвітлення у відповідності з цілями навчання; відбір матеріалу для кожної теми у відповідності з цілями її вивчення і основним змістом; вибір методів, прийомів і засобів навчання адекватних меті і завданням уроку; визначення критеріїв і показників оцінки знань учнів, сформованих на проблемній основі у відповідності із запланованими результатами навчання.

5. Розроблено методику реалізації проблемного навчання учнів при вивченні хімії у 9 класі. В основі пропонованої методики лежить зміна структури традиційного уроку, в якому головне місце посідає проблемна ситуація, створена вчителем з метою активізації пізнавальної діяльності учнів. З цією метою здійснено відбір змісту навчального матеріалу, який придатний для створення проблемних навчальних ситуацій на уроках хімії, показано включення її в структуру уроку.

6. Запропоновану методику реалізації проблемного навчання при вивченні хімії апробовано в реальному навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи.

7. У результаті дослідно-експериментальної роботи підтверджено правильність вихідної гіпотези про ефективність проблемного навчання при вивченні хімії в загальноосвітній школі за умови систематичної його реалізації.

Література

1. Буринська Н.М. Методика викладання хімії (теоретичні основи) К.: Вища шк., 1987. – 255 с.
2. Кудрявцев Т.В. Исследование и опыт проблемного обучения.- М.: Высш. школа, 1989.- 180 с.
3. Паламарчук В.Ф. Школа вчить думати – К.: Освіта, 1993. – 208 с.
4. Форми навчання в школі: Кн. для вчителя / Ю.І. Мальований, В.Є. Римаренко, Л.П. Вороніна та ін.; За ред Ю.І. Мальованого. – К.: Освіта, 1992. – 160 с.
5. Фурман А.В. Проблемні ситуації в навчанні. – К.: Рад. школа, 1991. – 191 с.

Юрій Манько
наук. керівник – проф. В.І. Кваша

МОРФО-ФІЗІОЛОГІЧНІ ТА ПРОДУКТИВНІ ПАРАМЕТРИ КУРЕЙ РІЗНИХ КРОСІВ В УМОВАХ ЦЕНТРАЛЬНОГО ПОДІЛЛЯ

Метою досліджень передбачалося вивчення продуктивних якостей домашніх курей кросів Ломні Хейт-30 та Лайн Хейт Біла- 41 [1,2,3,4].

Методика дослідження

Об'єктом дослідження були домашні кури кросів Ломні Хейт-30 та Лайн Хейт Біла-41. Дослідження проводились за схемою (табл.1).

Схема науково-господарського досліджу

Група	Голів	Стать	Вік постановки, днів	Умови досліджень	
				годівлі	утримання
Крос Ломні Хейт-30 (К)	8	Самки	10	ОР (% за поживою): Зелені корми-1,5 Соковиті-12,0 Зернові 64,0 Тваринні-22,5	Клітково-вигульне
Крос Лайн Хейт-41 (Д)	8	Самки	10	ОР	Те ж

У процесі досліджень вивчали: поживність кормів, маса яєць, динаміка росту яйценоскість, хімічний склад крові, якість яєць. Результати досліджень опрацьовані статистично [5].

Результати і обговорення

Середньодобовий раціон молодняка птиці відповідав нормам живлення. Загальна енергія раціонів птахів піддослідних груп була однаковою і склала 1,04 МДж. Найбільшу частину у раціонах займали зернові корми (64,0%), у т.ч. макуха і шроти -5,9%, коренебульбоплоди – 12,0%, тваринні корми – 22,5% і зелені корми – 1,5%.

Встановлено, що у курей дослідної групи жива маса в один, 10, 20, 30 тижнів була нижчою від контрольних відповідно на 6,0 ($p<0,001$), 2,1 ($p<0,001$), 9,5 ($p<0,001$) і 18,4 ($p<0,001$) (табл.2).

Таблиця 2.

Інтенсивність росту піддослідних груп кросових курей, $M\pm m, n=8$

	Група			
	К	Д	% доК	Р
Жива маса: кг, тижнів				
1	0,067 \pm 0,001	0,063 \pm 0,001	94,0	<0,01
10	0,867 \pm 0,001	0,848 \pm 0,001	97,9 (-2,1)	<0,001
20	1,59 \pm 0,005	1,44 \pm 0,004	90,5 (-9,5)	<0,001
30	1,96 \pm 0,003	1,6 \pm 0,003	81,6 (-18,4)	<0,001
Загальний приріст за дослід, кг	1,89	1,54	81,4 (-18,6)	
Середньодобовий приріст, г (203 дні)	9,31	7,59	81,5(-18,5)	<0,01

Середньодобовий приріст самок дослідної групи за 203 дні досліджень склав 7,59 г (проти 9,31 у контролі) або був нижчим, ніж у контролі на 18,5%.

Меншими у дослідного кросу були і параметри внутрішніх органів у межах 2,2-9,0% ($p<0,05$) (табл.3).

Дослідженнями встановлено, що в крові дослідної групи курей міститься менше до контрольних загального білку, каротину і глюкози на 13,2; 11,8; 3,5%, але переважає вміст холестерину на 6,0%, про однаковому вмісті загального фосфору (табл. 4).

Яйценоскість курей різних кросів, морфологічні ознаки та хімічний склад яєць подані у таблицях 5,6.

Таблиця 3.

Основні проміри органів статеві системи і тривалість проходження яйця у кросів, $M\pm m, n=8$

Відділ яйцепроводу	Група				% до К за довжиною органів
	К		Д		
	довжина см	час проходження, хв	довжина, см	час проходження, хв	
Лійка	3,4 \pm 0,33	20	3,2 \pm 0,4	20	94,1(-5,9)

Відділ яйцепроводу	Група				
	К		Д		% до К за довжиною органів
	довжина см	час проходже ння, хв	довжина, см	час проходж ення, хв	
Білковий відділ	33,0±0,36	180	33,6±0,1	160	101,8 (+1,8)
Перешийок	7,8±0,1	90	7,7±0,1	75	98,7(-1,3)
Матка	7,7±0,1	1140	7,8±0,1	1140	101,3(+1,3)
Піхва	7,8±0,1	10	7,5±0,23	10	96,1(-3,9)
Яйцепровід	70,8±0,27	1440	71,2±0,6	1440	100,5(+0,5)

Таблиця 4. Морфобіохімічні показники крові молодняка птиці різних кросів, М±m, n=3

Показник	Група		
	К	Д	%доК
Загальний білок, г%	5,87±0,1	5,1±0,08	86,8(-13,2)
Каротин, мг%	0,17±0,004	0,13±0,003	88,2(-11,8)
Загальний фос- фор, мг%	5,13±0,1	5,13±0,1	-
Холестерин, мг%	103,0±2,5	110,0±5,1	106,0(+6,0)
Глюкоза, мг%	147,0±2,9	142,0±2,3	96,5(-3,5)

Таблиця 5. Яйценоскість курей різних кросів, М±m, n=8

Група	Яйценоскість, шт		
	20 тижнів	25 тижнів	30 тижнів
К	4,0±0,5	4,0±0,4	5,0±0,6
Д	4,0±0,6	4,0±0,8	4,0±0,4
%доК	100	100	80 (-20)
p	>0,05	>0,05	<0,001

Таблиця 6. Товарні показники яйця курей різних кросів, М±m, n=4

Показники	Група			
	К	Д	% доК	P
Маса яйця, г	57,6±0,10	55,7±0,10	96,7(-3,3)	<0,001
Од.Хау (білок:W яйця)	99,9±1,1	96,4±0,9	96,5 (-3,5)	>0,05
Міцність шкаралупи, кг	0,351	0,351	100	-
Щільність шкаралупи, од.	1,09	1,08	99,0 (-1,0)	-

Маса яєць дослідного кросу була нижчою, ніж в контролі на 3,3%, а одиниця Хау менша на 3,5%.

Отже, кури кросу Лайн Хейт Біла – 41 мали нижчі продуктивні показники, ніж котрольний крос Ломні Хейт – 30.

Література

1. Боцуляк Н.Л. Кури: про породи і лінії // Дім, сад, город.-К.: 1998.-№4.-С.20-21.
2. Кривописин И.П., Чернов К.П. Домашнее птицеводство.- М., Росагропромиздат, 1991.- 180с.
3. Кушнер Х.Ф. Генетические основы селекции птицы.- М., Колос, 1969.- 104 с.
4. Лук'янова В.Д. Птахівництво.- К. Урожай, 1977.- 405 с.
5. Плохинский Н.И. Руководство по биометрии для зоотехников.- М.:Колос, 1969.-225 с.